

Gespreksnotitie

De beoogde kabinetsplannen voor de aanpak van stikstof uit de landbouw, hebben in de huidige vorm een te grote impact op de (economische) leefbaarheid van het platteland en zullen leiden tot enorme onzekerheid bij de leden van Cumela en hun opdrachtgevers.

We geven hieronder de overwegingen mee die voor de cumelasector van groot belang zijn.

Wat is de Cumelasector

- Bijna 3000 (kleinere) MKB-ondernemers in groen, grond en infra. Het gaat om agrarisch loonwerk en mestdistributie, maar ook om natuuraanleg en onderhoud en grondverzet. Omzet ca. 5 miljard euro en ca. 40.000 werknemers de grootste werkgever op het platteland.
- Belangrijke opdrachtgevers zijn naast de agrarische sector: gemeenten, provincies, waterschappen en RWS. 70% Van het grondverzet & cultuurtechnisch werk gebeurt door de mensen en machines in de cumelasector.
- Wij bieden eerste hulp bij overstromingen, natuurbranden, het ruimen van sneeuw en ijzel. In die noodsituaties kan onze sector snel hulp bieden, het is een sector van aanpakken. Maar dat kan alleen als we ook de andere dagen in het jaar werk hebben.
- Cumelabedrijven zijn een belangrijke ketenpartner in de primaire agrarische sector. Zij leveren diensten en kennis op het gebied van mechanisatie in de teelt van gewassen en bemesting.
- Het machinepark in de cumelasector wordt gekenmerkt door een snelle vervangingscyclus, de toegepaste technieken zijn modern en innovatief. Er wordt relatief snel geanticipeerd op veranderende omstandigheden.

Wat is ons belang

1. Het gaat om de leefbaarheid van het platteland, hiervoor is onder andere een florierende agrarische sector nodig.
2. Het gaat om vertrouwen en perspectief. Door vertraging van vergunningverlening en politieke onzekerheid is investeringsbereidheid bij onze leden/cumelaondernemers lager. Hierdoor vertraagt de groei van het aantal zero-emissiewerktuigen (zowel CO₂, ammoniak, als NO_x) in onze sector. Vergunningverlening moet weer soepel gaan lopen, waarbij wordt gewerkt met een werkbare drempelwaarde.
3. Het gaat om meer inzetten op natuurbeheer en -onderhoud om natuur in een goede staat te krijgen.
4. Een gezonde agrarische sector waar innovatie wordt beloond. Deze levert veel werk op voor cumelabedrijven en is daarmee goed voor de werkgelegenheid.

Onze grootste zorg

Het vasthouden door het kabinet aan het doel en tijdpad van 50% stikstofreductie. Dit zal alleen mogelijk zijn door middel van een koude sanering, waarmee de leefbaarheid en de sociale samenhang op het platteland sterk onder druk komt te staan.

Cumela is overtuigd van technische innovaties om emissies van zowel in NO_x als ammoniak te beperken. Om juridisch geborgde innovaties mogelijk te maken zijn geld en tijd noodzakelijk. We verwachten daarom dat het ministerie van LNV hier ruim middelen voor beschikbaar stelt.

Wij verzoeken u om ons te betrekken bij het ontwikkelen en uitrollen van betaalbare en werkende innovaties, zodat ingezet kan worden op maximale reducties in 2030.

Welke bijdrage kunnen onze leden concreet leveren

- Vermindering van de emissies in de landbouw door het inzetten van precisiebemesting, innovatieve ruwvoederwinning en precisielandbouw.
- Vermindering van emissie afkomstig van de machines die wij gebruiken (omslag naar zero-emissie; machines voor grondverzet- & cultuurtechniek, landbouw en meststoffendistributie)
- Versterken van de natuur door hoogwaardige natuurverbetering.
- Een snelle invoering/gebruik van nieuw methoden/werkwijzen met minder emissies door deze bij meerdere opdrachtgevers in te zetten. Bovengenoemde opdrachtgevers hoeven dan zelf niet te investeren. Opdrachtgevers kunnen op deze wijze ook meerdere technieken beproeven of deze werken (inclusief reduceren van emissies) in hun bedrijfsvoering. Onze sector is dus een belangrijke schakel in het realiseren van de benodigde beoogde transitie (naast stikstof, ook klimaat, biodiversiteit, bodem- en waterkwaliteit).

Uitwerking belangen

Ad 1. Leefbaarheid van het platteland

- Uit onderzoek blijkt dat de cumelasector één van de grootste werkgevers op het platteland is. Onze leden hebben dus een zeer groot belang bij een goede leefbaarheid van het platteland.
- Leefbaarheid op het platteland staat of valt bij een bloeiende agrarische sector.
- Onze leden spelen een belangrijke rol in het realiseren van maatschappelijke opgaven, denk aan het uitvoeren van projecten op het gebied van aanleg & onderhoud van natuurterreinen, ruimte voor de rivier, aanleg logistieke infrastructuur, bouwrijp maken van terreinen voor woningbouw en uitbreiding van kabel- en leidingennetwerk voor de energietransitie.

Ad 2. Vertrouwen en echt perspectief zijn nodig

- Bedrijven kunnen alleen investeren in emissiearme oplossingen als er vertrouwen is dat de investering zich ook kan terugverdienen. Dat vertrouwen is er met de huidige plannen niet. Innovaties werken écht, dat heeft de sector in het verleden bewezen, maar dat kost ook tijd. Juridische houdbaarheid is noodzakelijk, maar vertrouwen is de basis.
- Er is een gelijk speelveld nodig tussen de landbouw en andere sectoren. Gaat het kabinet ook andere grote uitstoters van ammoniak en NO_x¹ verplichten te krimpen als zij niet binnen dit decennium hun emissies met 74% verminderen?
- Echt perspectief bieden is geen 'nette' uitkoopregeling, maar een aangepaste bedrijfsvoering waarmee een goede (belegde) boterham te verdienen is. Niet alleen voor een groep niche-bedrijven, maar ook voor bedrijven op het marktniveau van Noord West Europa. We hebben immers een open (communautaire) markt.
- We verwachten van de minister van LNV dat hij hiervoor ruimte creëert in het Europese landbouwbeleid, zodat dit perspectief ook gedurende een lange reeks jaren is geborgd.

¹ Denk aan TATA Steel, DSM, de luchtvaart, kunstmestindustrie, petrochemische industrie en het verkeer.

Ad 3. Inzet op natuurbeheer en natuuronderhoud

- Een goede staat van instandhouding, vraagt om goed natuurbeheer. Zeker in ons land waar nagenoeg alle natuur is ontstaan vanuit het in cultuur brengen van het landschap.
- Onze sector heeft als geen andere de materialen en kennis om de natuur goed, efficiënt en effectief te beheren. Natuur beherende organisaties moeten verplicht worden om natuur te beheren, in plaats van te laten verrommelen.
- Stikstof is zeker niet de enige knop waaraan gedraaid kan worden voor een goede natuurkwaliteit. Kijk bijvoorbeeld naar de huidige droogte en de gevolgen daarvan op de natuur. Aandacht en sturing is dus ook nodig voor de water en bodembeheer in de natuur.

Ad 4. Innovatie de ruimte geven

- Per sector moet worden uitgegaan van het realiseren van BBT-technieken². Is er meer nodig dan BBT, dan moet de maatschappij de kosten daarvan vergoeden.
- Stimuleer en faciliteer het verder ontwikkelen van emissieloze of emissiearme technieken en de implementatie daarvan. Hiervoor is vooral ook bewijsvoering van de reductie nodig.
- Ondersteun innovatietrajecten op het zorgvuldig en wetenschappelijk verantwoord meten van emissies en reducties, zodat deze juridisch houdbaar blijven (zowel bij ammoniak als bij NO_x).
- Uiteindelijk levert de innovatie voor Nederland ook weer een verbetering van de exportpositie van deze nieuwe technieken op.
- Zorg voor een realistisch tijdpad voor implementatie van nieuwe emissie reducerende technieken.
- Als voorbeeld van zo'n gestructureerde aanpak benoemen we hier even expliciet het overheidsprogramma www.bemestopzijnbest.nl waarin gewerkt wordt aan het ontwikkelen van extra technieken om emissies te reduceren op middellange termijn (1 tot 3 jaar). Een ander voorbeeld is de ontwikkeling van ammoniak strippen op het boeren erf met een mobiele machine die bij meerdere boerenbedrijven kan worden ingezet.

² BBT = Best Beschikbare Technieken; een term uit het milieubeleid, waarbij een bedrijf die technieken moet implementeren die op dat moment de beste milieuresultaten geven, maar wel bedrijfseconomisch toegepast kunnen worden.